

ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра правових та інформаційних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького
інституту соціальних технологій
Університету „Україна”

_____ М. Є. Чайковський
„07” _____ 09 _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК. 2.6. Теорія держави і права

освітня програма _____ (шифр і назва навчальної дисципліни) **Право**
(назва освітньої програми)
освітнього рівня _____ **бакалавр**
(назва освітнього рівня)
галузь знань _____ **08 Право**
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальність(ності) _____ **081 Право**
(шифр і назва спеціальності(тей))
Спеціалізація(ї) _____
(назва спеціалізації)
інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький інститут соціальних технологій
(назва навчально-виховного підрозділу)
Обсяг, кредитів: 270/9
Форма підсумкового контролю: залік/ екзамен

Хмельницький 2020 рік

Робоча програма Теорія держави і права
(назва навчальної дисципліни)

для студентів за галуззю знань 08 „Право”,
спеціальністю 081 „Право”

„07” вересня 2020 року – 47 с.

Розробники:

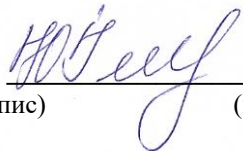
Мозолюк-Боднар Людмила Миколаївна – доцент кафедри правових та інформаційних технологій Хмельницького інституту соціальних технологій, кандидат юридичних наук
(вказати авторів, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

Викладачі:

Мозолюк-Боднар Людмила Миколаївна – доцент кафедри правових та інформаційних технологій Хмельницького інституту соціальних технологій, кандидат юридичних наук
(вказати всіх викладачів, які працюють за даною програмою, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

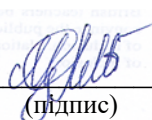
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри правових та інформаційних технологій

Протокол від „07” вересня 2020 року № 1

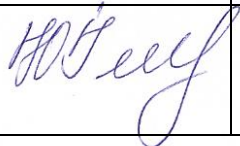
Завідувач кафедри
правових та інформаційних технологій Ю. І. Лучко
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) Право (2020 рік)
(назва освітньої програми)

„07” вересня 2020 року

Гарант освітньо-професійної програми Л. М. Мозолюк-Боднар
(підпис) (прізвище та ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2020/2021	20____/20____	20____/20____	20____/20____
Дата засідання кафедри	07.09.2020 р.			
№ протоколу	№1			
Підпис завідувача кафедри				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <http://vo.uu.edu.ua/> за адресою:

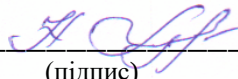
<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=3802>

(вказати адресу)

Робочу програму перевірено

„07” вересня 2020 року

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Хмельницького інституту
соціальних технологій

(підпис)

Н. І. Луцкевич
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3.	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
4.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4.1.	Анотація дисципліни.....	8
4.2.	Структура навчальної дисципліни.....	11
4.2.1.	<i>Тематичний план</i>	11
4.2.2.	<i>Навчально-методична картка дисципліни</i>	14
4.3.	Форми організації занять.....	16
4.3.1.	<i>Теми семінарських занять</i>	16
4.3.2.	<i>Індивідуальні завдання</i>	16
4.3.3.	<i>Індивідуальна навчально-дослідна робота</i>	18
4.3.4.	<i>Теми самостійної роботи студентів</i>	18
5.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	26
5.1.	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.	26
5.2.	Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.....	27
5.3.	Інклюзивні методи навчання.....	27
6.	СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	28
6.1.	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	30
6.2.	Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру.....	31
6.3.	Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	32
6.4.	Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	32
6.5.	Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS..	32
6.6.	Розподіл балів, які отримують студенти.....	33
6.7.	Орієнтовний перелік питань до заліку та екзамену	33
7.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	38
7.1.	Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю.....	38
7.2.	Глосарій (термінологічний словник).....	38
7.3.	Рекомендована література.....	44
7.4.	Інформаційні ресурси.....	46
8.	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	47

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 9	Галузь знань 08 Право	Вид дисципліни обов’язкова	
	Спеціальність 081 Право	Цикл підготовки професійний	
Модулів – 2	Спеціалізація Немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: Українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 270		1-й/2-й	1-й/2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/3 самостійної роботи студента – 8/5	Освітній ступінь: бакалавр	46 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	10 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		194 год.	250 год.
		Індивідуальні завдання:	
20 год.			
Вид семестрового контролю: залік/екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 28% аудиторних занять, 71,8% самостійної роботи;

для заочної форми навчання – 7,4% аудиторних занять, 92,5% самостійної роботи.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: засвоєння студентами системи загальнотеоретичних сучасних знань про загальні закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права.

Завдання:

- забезпечення набуття студентами фундаментальних знань, що стануть підґрунтям у вивченні галузевих та прикладних навчальних юридичних дисциплін, так і у правильному розумінні приписів чинного законодавства та державно-правової практики;
- формування понятійного апарату, що пов'язаний із існуванням та функціонуванням держави і права, вміння ним користуватись;
- сприяння формуванню самостійного мислення, навичок глибокого аналізу, вмінню робити висновки стосовно тих або інших державно-правових явищ, перспектив їх розвитку тощо;
- політичне і правове виховання населення, формування високої правової свідомості і правової культури, стимулювання активної правомірної поведінки.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- загальні закономірності виникнення, функціонування і розвитку державно-правових явищ;
- головні поняття та категорії теорії держави і права, їх сутність, ознаки, види та значення;
- зміст головних складових частин та структурних елементів державно-правових явищ;
- загальнотеоретичні підходи до розуміння сутності і призначення державно-правових явищ.

вміти:

- розуміти головні поняття та категорії теорії держави і права;
- оперувати поняттєво-категоріальним апаратом теорії держави і права і застосовувати його під час розв'язання конкретних життєвих ситуацій;
- працювати із навчальною та спеціальною літературою, нормативно-правовими, правозастосовними та правотлумачувальними актами.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Модуль 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ

Змістовий модуль 1.

Поняття загальної теорії держави і права. Походження держави

Тема 1. Загальне поняття, предмет, методологія та функції теорії держави і права, її практична значущість

Виникнення загальної теорії держави і права. Предмет теорії держави і права. Методологія теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Її місце в системі юридичних наук. Значення теорії держави і права для підготовки майбутніх юристів.

Тема 2. Походження держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Сучасні теорії походження держави

Основні закономірності виникнення держави. Причини виникнення держав (економічні, політичні, соціальні, демографічні). Ознаки держави, що відрізняють її від соціальної (публічної) влади первіснообщинного ладу. Особливості формування держави в різних країнах світу. Особливості виникнення нових держав в XX–XXI ст.

Загальна характеристика теорій походження держави. Сучасні теорії виникнення держав. Теологічна, патріархальна, договірна, психологічна, насильства, органічна, інцестна, дифузна, іригаційна, расова, космічна, класова, теорія еліт та ін. теорії походження держави.

Тема 3. Історичні типи держав

Поняття типології та типу держави. Формаційний підхід до типології держави. Цивілізаційний підхід до типологізації держави. Альтернативні підходи до типологізації держави.

Змістовий модуль 2.

Поняття, форма, механізм держави. Правова держава

Тема 4. Поняття, сутність та основні риси держави. Функції держави

Поняття держави та її сутність. Основні ознаки держави. Поняття влади. Співвідношення політичної та державної влади, влади та держави.

Поняття та ознаки функцій держави. Класифікація функцій держави. Основні внутрішні функції держави. Основні зовнішні функції держави. Форми здійснення функцій держави.

Тема 5. Поняття та структура форми держави

Поняття форми держави. Основні елементи форми держави. Демократичні і недемократичні форми держави. Форма державного правління. Монархія як форма правління. Республіка як форма правління. Форма державного устрою. Автономія: поняття та види. Сутність і структура

політичного режиму. Типи політичних режимів. Політичний режим сучасної України.

Тема 6. Поняття механізму держави та його структурні частини. Поняття державного апарату

Механізм держави. Апарат держави. Орган держави. Інститут держави. Загальна характеристика трьох гілок влади. Система „стримувань і противаг”. Місцеве самоврядування. Професійна і державна служба.

Тема 7. Громадянське суспільство, політична система та держава

Громадянське суспільство і держава. Політична система суспільства і держава. Правові форми взаємовідносин держави і громадянського об'єднання, комерційної корпорації. Відносна самостійність держави.

Тема 8. Правова сутність та характерні ознаки правової держави. Поняття та ознаки соціальної держави. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина

Концепція правової держави: історія виникнення та розвитку. Поняття і ознаки правової держави. Поняття і ознаки соціальної держави. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні. Поняття прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Їх загальна характеристика. Види прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Їх система в Конституції України 1996 року. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в демократичній правовій державі.

Модуль 2. ТЕОРІЯ ПРАВА

Змістовий модуль 3.

Поняття та походження права

Тема 9. Поняття, походження права, сучасне праворозуміння. Соціальна цінність, принципи та функції права

Розуміння права в юриспруденції. Поняття та ознаки позитивного (юридичного права). Сутність права. Основні принципи права. Функції права та його соціальна цінність. Структура права.

Тема 10. Норми права в системі нормативного регулювання

Соціальні норми. Відмінність норм права від інших соціальних норм. Співвідношення норм моралі та норм права. Норми поведінки в первісному суспільстві. Норми права: поняття, ознаки та їх класифікація. Структура норм права. Форми викладу правових норм у статтях нормативно правових актів.

Тема 11. Правоутворення та форми (джерела) права

Поняття, принципи та функції правотворчості. Види правотворчості. Стадії правотворчості. Форми (джерела) права: поняття, види. Нормативно-правовий акт. Межі дії нормативно-правових актів.

Тема 12. Правові системи світу

Поняття, структура та функції правової системи. Романо-германська правова сім'я. Англосаксонська правова сім'я. Соціалістична правова сім'я.

Сім'я релігійного та традиційного права.

Тема 13. Система права та систематизація нормативно-правових актів

Поняття і характерні ознаки системи права. Співвідношення правової системи і системи права. Структурні елементи системи права. Система законодавства: поняття, структура. Співвідношення системи права і системи законодавства. Систематизація законодавства: поняття, мета, форми та значимість для юридичної практики.

Змістовий модуль 4.

Реалізація права. Право та суспільні відносини

Тема 14. Реалізація права

Поняття реалізації норм права. Застосування норм права як особлива форма його реалізації. Стадії застосування нормативних приписів. Акти правозастосування, їх види. Застосування правових норм за аналогією в разі прогалин у законодавстві.

Тема 15. Тлумачення правових норм

Поняття та основні риси тлумачення норм права. Способи тлумачення норм права. Види тлумачення норм права. Правотворчі (інтерпретаційні) акти, їх види.

Тема 16. Законність і правопорядок

Поняття законності. Поняття правопорядку. Співвідношення права, законності і правопорядку. Громадський порядок і правопорядок. Гарантії законності і правопорядку.

Тема 17. Правомірна поведінка. Юридична відповідальність

Поняття, ознаки, види правомірної поведінки. Правопорушення: поняття, ознаки, види. Склад і причини правопорушень. Поняття, ознаки, підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Тема 18. Правосвідомість і правова культура. Правові відносини

Поняття, структура, класифікація правосвідомості. Поняття правової культури. Поняття і риси правових відносин. Види правових відносин. Суб'єкти правових відносин. Поняття юридичної особи. Об'єкти правових відносин. Юридичні факти.

Тема 19. Правове регулювання суспільних відносин та його механізм

Поняття правового регулювання. Види правового регулювання. Механізм правового регулювання та його елементи. Ефективність правового регулювання.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передусь цій дисципліні:
історія України, всесвітня історія, основи правознавства.

Міжпредметні зв'язки: історія держави і права України, історія держави і права зарубіжних країн, історія політичних і правових вчень, юридична деонтологія, конституційне право.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	Аудиторна					с.р.	Усього	Аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		Л	Сем	пр	Лаб	інд			Л	Сем	Пр	Лаб	Інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1 ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ															
Змістовий модуль 1. Поняття загальної теорії держави і права. Походження держави															
Тема 1. Загальне поняття, предмет, методологія та функції теорії держави і права, її практична значущість	16	2	2	–	–	–	12	16	2	2	–	–	–	12	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 2. Походження держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Сучасні теорії походження держави	16	2	2	–	–	–	12	16	–	-	–	–	–	16	АР: співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР: складання кросворду за основними термінами теми
Тема 3. Історичні типи держав	16	2	2	–	–	–	12	16	-	–	–	–	–	16	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль	2	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	2	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	50	6	6	-	-	2	36	50	2	2			2	44	
Змістовий модуль 2. Поняття, форма, механізм держави. Правова держава															
Тема 4. Поняття, сутність та основні риси держави. Функції держави	18	2	2	-	-	-	14	18	2	2	-	-	-	14	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 5. Поняття та структура форми держави	20	2	2	-	-	-	16	20	2	2	-	-	-	16	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 6. Поняття механізму держави та його структурні	18	2	2	-	-	-	14	18	-	-	-	-	-	18	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової

частини. Поняття державного апарату															літератури
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система та держава	16	2	-	-	-	-	14	16	-	-	-	-	-	16	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 8. Правова сутність та характерні ознаки правової держави. Поняття та ознаки соціальної держави. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина	20	2	2	-	-	-	16	20	-	-	-	-	-	20	АР: опитування ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль	2	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	2	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 2	94	10	8	-	-	2	74	94	4	4	-	-	2	84	
ІНДЗ	6	-	-	-	-	6	-	6	-	-	-	-	6	-	ІНДЗ: реферат
Усього годин (за 1 семестр)	150	16	14	-	-	10	110	150	6	6	-	-	10	128	
Модуль 2 ТЕОРІЯ ПРАВА															
Змістовий модуль 3. Поняття та походження права															
Тема 9. Поняття, походження права, сучасне праворозуміння. Соціальна цінність, принципи та функції права	14	4	2	-	-	-	8	14	2	2	-	-	-	10	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 10. Норми права в системі нормативного регулювання	14	4	2	-	-	-	8	14	2	2	-	-	-	10	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 11. Правоутворення та форми (джерела) права	14	4	2	-	-	-	8	14	-	-	-	-	-	14	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 12. Правові системи світу	8	2	-	-	-	-	6	8	-	-	-	-	-	8	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 13. Система права та систематизація нормативно-правових актів	8	2	2	-	-	-	4	8	-	-	-	-	-	8	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль	2	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	2	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 3	60	16	8	-	-	2	34	60	4	4	-	-	2	50	

Змістовий модуль 4. Реалізація права. Право та суспільні відносини															
Тема 14. Реалізація права	6	2	-	-	-	-	4	6	-	-	-	-	-	6	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 15. Тлумачення правових норм	6	2	-	-	-	-	4	6	-	-	-	-	-	6	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 16. Законність і правопорядок	8	2	2	-	-	-	4	8	-	-	-	-	-	8	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 17. Правомірна поведінка. Юридична відповідальність	12	4	2	-	-	-	6	12	-	-	-	-	-	12	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 18. Правосвідомість і правова культура. Правові відносини	10	2	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 19. Правове регулювання суспільних відносин та його механізм	10	2	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль	2		-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	2	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 4	54	14	8	-	-	2	30	54	-	-	-	-	2	52	
Усього годин	114	30	16	-	-	4	64	54	4	4	-	-	4	102	
ІНДЗ	6	–	–	–	–	6	–	6	-	-	-	-	6	-	ІНДЗ: реферат
Усього годин (2 семестр)	120	30	16	–	–	10	64	120	4	4	-	-	10	102	
Усього годин за навчальний рік	270	46	30	–	–	20	174	270	10	10	-	-	20	230	

Навчально-методична картка дисципліни „Теорія держави і права” (2 семестр)

Разом: 120 год., лекції – 30 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 74 год.

Модулі	МОДУЛЬ II														
	Змістовий модуль 3								Змістовий модуль 4						
Назва модуля	Поняття та походження права								Реалізація права. Право та суспільні відносини						
Кількість балів за модуль	21 бал								22 бали						
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Теми лекцій	Поняття, походження права, сучасне праворозуміння. Соціальна цінність, принципи та функції права		Норми права в системі нормативного регулювання		Правоутворення та форми (джерела) права		Правові системи світу	Система права та систематизація нормативно-правових актів	Реалізація права	Тлумачення правових норм	Законність і правопорядок	Правомірна поведінка. Юридична відповідальність	Правомірна поведінка. Юридична відповідальність	Правосвідомість і правова культура. Правові відносини	Правове регулювання суспільних відносин та його механізм
Теми семінарських занять	Поняття, походження права, сучасне праворозуміння. Соціальна цінність, принципи та функції права 4 бали		Норми права в системі нормативного регулювання 4 бали		Правоутворення та форми (джерела) права 4 бали		—	Система права та систематизація нормативно-правових актів 4 бали	—	—	Законність і правопорядок 4 бали	Правомірна поведінка. Юридична відповідальність 4 бали		Правосвідомість і правова культура. Правові відносини 4 бали	Правове регулювання суспільних відносин та його механізм 4 бали
	4 бали		4 бали		4 бали		4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали		4 бали	4 бали
Самостійна робота	1 бал		1 бал		1 бал		1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал		1 бал	1 бал
ІНДЗ	7 балів														
Види поточного контролю	Модульні контрольні роботи (10 балів)														
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)														

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Загальне поняття, предмет, методологія та функції теорії держави і права, її практична значущість	2
2	Походження держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Сучасні теорії походження держави	2
3	Історичні типи держав	2
4	Поняття, сутність та основні риси держави. Функції держави	2
5	Поняття та структура форми держави	2
6	Поняття механізму держави та його структурні частини. Поняття державного апарату	2
7	Громадянське суспільство, політична система та держава	-
8	Правова сутність та характерні ознаки правової держави. Поняття та ознаки соціальної держави. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина	2
Разом за 1 семестр		14
Модуль 2		
9	Поняття, походження права, сучасне праворозуміння. Соціальна цінність, принципи та функції права	2
10	Норми права в системі нормативного регулювання	2
11	Правоутворення та форми (джерела) права	2
12	Правові системи світу	-
13	Система права та систематизація нормативно-правових актів	2
14	Реалізація права	-
15	Тлумачення правових норм	-
16	Законність і правопорядок	2
17	Правомірна поведінка. Юридична відповідальність	2
18	Правосвідомість і правова культура. Правові відносини	2
19	Правове регулювання суспільних відносин та його механізм	2
Разом за 2 семестр		16
Разом по дисципліні		30

4.3.2. Індивідуальні завдання

1 семестр

1. Виступ на наукових конференціях (друковані тези).

2. Конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом.
3. Реферат з теми (модуля) або вузької проблематики.
4. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо.
5. Розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
6. Написання есе, творчих завдань тощо.

2 семестр

7. Підготовка статті до друку.
8. Підготовка та проведення презентації на тему: «Міжнародні стандарти прав людини»
9. Реферат з теми (модуля) або вузької проблематики.
10. Складання кросворду за темою «Поняття норми права та її ознаки».
11. Визначте, які структурні елементи юридичної норми наведені у статті закону (диспозиція, гіпотеза, санкція). Назвіть їх видову належність (прості, складні, абсолютно визначені, відносно визначені): «Угода, укладена неповнолітнім від 15 до 18 років без згоди батьків (усиновителів) або піклувальника, може бути визнана судом недійсною за позовом її батьків (усиновителів) або піклувальника» (ст. 53 ЦК України). Відповідь обґрунтуйте.
12. Підготовка та проведення презентації на тему: «Правові системи світу»

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

I семестр

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**2 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**3 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**5 балів**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**15 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**10 балів**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**3 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **17 балів**.

II семестр

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**1 бал**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**2 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**6 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**5 балів**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**3 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **7 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Поняття та сучасна система юридичних наук (загальна характеристика).
2. Виникнення та розвиток теорії держави і права як науки.
3. Методологія та методи пізнання держави і права.
4. Функції теорії держави і права та їх призначення.
5. Місце та роль загальної теорії держави і права в юриспруденції.
6. Особливості соціальної влади у первісному суспільстві.
7. Соціальні норми у первісній общині.
8. Виникнення східних держав.
9. Процес державотворення в Україні
10. Марксистська (класова) та теорія примирення походження права: порівняльна характеристика.
11. Психологічна та органічна теорія походження права.
12. Сутність держави та її призначення в суспільстві.
13. Державний суверенітет, суверенітет народу і нації, його співвідношення.
14. Загальна характеристика історичних типів держав (цивілізаційний підхід).
15. Історичні типи держав за формаційним підходом.

16. Сутність і зміст соціальної функції сучасної демократичної держави.
17. Співвідношення функцій держави з її завданнями і цілями.
18. Функція співробітництва сучасних держав.
19. Функція забезпечення миру і підтримки світового порядку.
20. Сучасні різновиди форм державного правління.
21. Формування та розвиток форм державного правління в Україні.
22. Демократичний режим: поняття, види.
23. Міжнародні об'єднання держав та їх відмінність від держави.
24. Система державних органів за Конституцією України.
25. Організація державної влади на місцях.
26. Державна служба.
27. Посадова особа.
28. Місце та роль правоохоронних органів в механізмі держави.
29. Інститути громадянського суспільства: загальна характеристика.
30. Становлення громадянського суспільства в Україні.
31. Держава та політичні партії в політичній системі суспільства.
32. Співвідношення громадянського суспільства і держави.
33. Співвідношення державної влади з іншими видами влади у суспільстві.
34. Теорія поділу влади: виникнення сутність та розвиток.
35. Втілення системи «стримувань і противаг» в чинному законодавстві України.
36. Демократія як форма реалізації народовладдя.
37. Інститути і форми демократії: проблеми втілення в життя (на прикладі України).
38. Теорія правової держави: виникнення та розвиток.
39. Шляхи формування соціальної держави в Україні.
40. Загальна характеристика прав і свобод людини за Конституцією України 1996 року.
41. Права і свободи людини і громадянина в їх історичному розвитку (основні етапи становлення).
42. Система юридичних гарантій прав і свобод людини і громадянина.
43. Роль правоохоронних органів у забезпеченні прав і свобод людини і громадянина.
44. Єдність та відмінність категорій «права» і «свободи».
45. Загальнолюдські (цивілізаційні) принципи права.
46. Загальні принципи права.
47. Взаємозв'язок права, політики, економіки
48. Цінність права.
49. Співвідношення регулятивної та охоронної функцій права в сучасній державі.
50. Норма права як класична модель нормативного припису.
51. Спеціалізовані (нетипові) норми права: особливості та значення у правовому регулюванні.
52. Співвідношення норм права та принципів права.

53. Особливості конституційних норм.
54. Джерела права у широкому розумінні.
55. Судовий прецедент. Перспективи його втілення в правовій системі України.
56. Нормативно-правовий договір: поняття, види.
57. Загальні принципи права та правові доктрини як джерела права.
58. Закон як нормативно-правовий акт вищої юридичної сили.
59. Правоутворення та його співвідношення з нормотворчістю в Україні.
60. Спадкоємність у праві.
61. Особливості «делегованої» та «санкціонованої» нормотворчості.
62. Законодавчий процес: стадії та особливості.
63. Особливості оприлюднення актів парламенту, глави держави, уряду в Україні.
64. Загальна характеристика галузей та інститутів права.
65. Особливості формування системи права в сучасній Україні.
66. Правова система: поняття та структура.
67. Публічне і приватне право в Україні.
68. Основні правові системи (сім'ї) сучасності (загальна характеристика).
69. Вертикальна структура законодавства України: загальна характеристика.
70. Система права та система законодавства: співвідношення та перспективи розвитку.
71. Облік, інкорпорація та консолідація як форми систематизації нормативно-правових актів.
72. Колізії у законодавстві та способи їх зменшення.
73. Розвиток правової культури в Україні.
74. Правове інформування в Україні.
75. Деформація правосвідомості і правової культури.
76. Правовий нігілізм: поняття та форми прояву.
77. Шляхи подолання правового нігілізму.
78. Сучасна класифікація суб'єктів правовідносин: загальна характеристика.
79. Особливості правовідносин за участю держави як суб'єкта правовідносин.
80. Види правових відносин.
81. Юридичний склад правовідносин.
82. Основні вимоги до правильного застосування правових норм.
83. Співвідношення застосування нормативно-правових і актів застосування права.
84. Особливості суб'єктів застосування правових норм.
85. Прогалини у законодавстві: поняття, засоби її усунення і подолання.
86. Мета і цілі тлумачення норм права.
87. Офіційне тлумачення норм права в Україні: поняття, суб'єкти.
88. Способи тлумачення норм права: загальна характеристика.
89. Психологічний механізм правомірної поведінки.
90. Зловживання правом.
91. Особливості суб'єктивної сторони складу правопорушення.

92. Тенденції злочинності: світові, регіональні, українські.
93. Види юридичної відповідальності: критерії поділу.
94. Принципи юридичної відповідальності.
95. Позитивна відповідальність.
96. Поняття та особливості конституційної відповідальності в Україні.
97. Соціальні норми. Право і мораль.
98. Корпоративні норми у взаємодії з правом
99. Місце і роль релігійних норм в сучасному суспільстві.
100. Правове регулювання і правовий вплив.
101. Основні і допоміжні способи правового регулювання, їх відмінність.
102. Склад механізму правового регулювання: загальна характеристика.
103. Законність та демократія.
104. Законність та доцільність.
105. Юридичні гарантії законності.
106. Правопорядок як результат режиму законності.
107. Соціальна дисципліна як підстава законності.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)
I семестр

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3 бали
2.	Складання плану реферату	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	2 бали
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 бал
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	3 бали
Разом		17 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
12 – 17	Відмінно	5	A	Відмінно
7 – 11	Добре	4	BC	Добре
3 – 6	Задовільно	3	DE	задовільно
0 – 3	Незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

II семестр

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	0,5 балів
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	1 бал
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	0,5 балів
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	1 бал
Разом		7 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
6 – 7	Відмінно	5	A	Відмінно
4 – 5	Добре	4	BC	Добре
2 – 3	Задовільно	3	DE	задовільно
0 – 1	Незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.4. Теми самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Години
Модуль 1		
1	Загальне поняття, предмет, методологія та функції теорії держави і права, її практична значущість	12
2	Походження держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Сучасні теорії походження держави	12
3	Історичні типи держав	12
Модульний контроль		2
4	Поняття, сутність та основні риси держави. Функції держави	16
5	Поняття та структура форми держави	14
6	Поняття механізму держави та його структурні частини. Поняття державного апарату	14
7	Громадянське суспільство, політична система та держава	14
8	Правова сутність та характерні ознаки правової держави. Поняття та ознаки соціальної держави. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина	16
Модульний контроль		2
ІНДЗ		6
Разом за 1 семестр		120
Модуль 2		
9	Поняття, походження права, сучасне праворозуміння. Соціальна цінність, принципи та функції права	8
10	Норми права в системі нормативного регулювання	8
11	Правоутворення та форми (джерела) права	8
12	Правові системи світу	6
Модульний контроль		2
13	Система права та систематизація нормативно-правових актів	6
14	Реалізація права	4
15	Тлумачення правових норм	4
16	Законність і правопорядок	4
17	Правомірна поведінка. Юридична відповідальність	6
18	Правосвідомість і правова культура. Правові відносини	6
19	Правове регулювання суспільних відносин та його механізм	6
Модульний контроль		2
ІНДЗ		6
Разом за 2 семестр		74
Разом з дисципліни		194

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

1 семестр

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1.			
Поняття загальної теорії держави і права. Походження держави			
Тема 1. Загальне поняття, предмет, методологія та функції теорії держави і права, її практична значущість (12 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	I-II
Тема 2. Походження держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Сучасні теорії походження держави (12 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	III-IV
Тема 3. Історичні типи держав (12 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	V
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	VI
<i>Всього: 38 год.</i>	<i>Всього: 14 балів</i>		
Змістовий модуль 2.			
Поняття, форма, механізм держави. Правова держава			
Тема 4. Поняття, сутність та основні риси держави. Функції держави (14 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	VII-VIII
Тема 5. Поняття та структура форми держави (16 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	IX-X
Тема 6. Поняття механізму держави та його структурні частини. Поняття державного апарату (14 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	XI
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система та держава (14 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	XII
Тема 8. Правова сутність та характерні ознаки правової держави. Поняття та ознаки соціальної держави. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина (16 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	XIII
Підсумкова модульна робота (2 год.)	Тестування	5	XIV
<i>Всього: 76 год.</i>	<i>Всього: 20 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 6 год.	Реферат	17	XV
Разом: 120 год.	Разом: 51 бал		

2 семестр

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 3. Поняття та походження права			
Тема 9. Поняття, походження права, сучасне праворозуміння. Соціальна цінність, принципи та функції права (8 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	I-II
Тема 10. Норми права в системі нормативного регулювання (8 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	III
Тема 11. Правоутворення та форми (джерела) права (8 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IV
Тема 12. Правові системи світу (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	V
Тема 13. Система права та систематизація нормативно-правових актів (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VI
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	VII
Всього: 36 год.	Всього: 10 балів		
Змістовий модуль 4. Реалізація права. Право та суспільні відносини			
Тема 14. Реалізація права (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VIII
Тема 15. Тлумачення правових норм (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IX
Тема 16. Законність і правопорядок (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	X
Тема 17. Правомірна поведінка. Юридична відповідальність (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XI
Тема 18. Правосвідомість і правова культура. Правові відносини (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XII
Тема 19. Правове регулювання суспільних відносин та його механізм (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIII
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	XIV
Всього: 32 год.	Всього: 11 балів		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 6 год.	Реферат	7	XV
Разом: 74 год.	Разом: 28 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей студентів та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході семінарських занять застосовуються наступні методи:

- семінарське заняття організовується у формі доповідей і обговорень. Увага студентів зосереджена висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового семінару з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни „Теорія держави і права” застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає студентів до самовдосконалення.

2 Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3.Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4.Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліді).

5.Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти студенту, бути впевненим у його силах та здібностях.

6.Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод „вибуху”, метод природних наслідків і трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна „Теорія держави і права” оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 модулів та 4 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- комплексні іспити;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
„відмінно”	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
„добре”	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
„задовільно”	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
„незадовільно”	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

1 семестр

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1			
		Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові					
1.1. Відвідування лекцій	–	3	–	5	–
1.2. Робота на семінарському і практичному занятті	7	3	21	4	28
1.3. Виконання завдань для самостійної роботи	3	3	9	5	15
1.4. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Разом			35		48
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 83					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 17 балів)					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу					2
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики					3
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					5
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу					15
2.5. Участь у науковій студентській конференції					10
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					3
Разом					17
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 17					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100					

2 семестр

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові					
1.1. Робота на семінарському занятті	4	4	16	4	16
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	1	5	5	6	6
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Разом			26		27
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 53					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 7 балів)					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу					1
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики					2
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					3
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу					6
2.5. Участь у науковій студентській конференції					5
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					3
Разом					7
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 7					
Всього балів за курс: 60					

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 60-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	Відмінно	5	A	Відмінно
45 – 53	Добре	4	BC	Добре
36 – 44	Задовільно	3	DE	задовільно
21 – 35	Незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 20		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 40-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	Відмінно	5	A	Відмінно
30 – 35	Добре	4	BC	Добре
24 – 29	задовільно	3	DE	Задовільно
14 – 23	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 13		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	Залік		
90 – 100	відмінно	5	Зараховано	A	Відмінно
82 – 89	добре	4		B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4		C	добре
64 – 74	задовільно	3		D	задовільно
60 – 63	задовільно	3		E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	не зараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Залік	Сума	
Модуль 1												ІНДЗ	не більше 100
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	МК1	T4	T5	T6	T7	T8	МК2				
10	10	10	5	10	10	10	3	10	5	17			

Поточне тестування та самостійна робота														Екзамен	Сума
Модуль 2															
Змістовий модуль 3						Змістовий модуль 4									
T9	T10	T11	T12	T13	МК 1	T14	T15	T16	T17	T18	T19	МК 2	ІНДЗ	не більше 40	не більше 100
5	5	5	1	5	5	1	1	5	5	5	5	5	7		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

МК – модульний контроль

6.7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Теорія держави і права як наука, її місце і роль в системі суспільних та юридичних наук.
2. Предмет і ознаки теорії держави і права.
3. Функції теорії держави і права.
4. Методи теорії держави і права.
5. Принципи теорії держави і права.
6. Первісне і похідне виникнення держав.
7. Публічна влада в первісному суспільстві.
8. Ознаки держави, що відрізняють її від публічної влади первіснообщинного ладу.
9. Особливості виникнення держави в різних народів світу.
10. Основні теорії походження держави.
11. Поняття і сутність держави.
12. Ознаки держави.
13. Поняття суверенітету, його види.
14. Функції держави.
15. Форми здійснення функцій держави.
16. Формацийний підхід до типологізації держави.
17. Цивілізаційний підхід до типологізації держави.
18. Альтернативні підходи до типологізації держави.
19. Поняття форми держави і її структура.
20. Види форм правління сучасних держав.
21. Види форм державного устрою. Унітарна держава: поняття, ознаки, види.
22. Федерація як форма державного устрою: поняття, ознаки, види.

23. Конфедерація, співдружність та співтовариство як особливі форми об'єднання держав.
24. Політичний та державний режими.
25. Механізм держави та його структура.
26. Орган держави: поняття, ознаки, види.
27. Державні підприємства і установи в механізмі держави: їх відмінність від державних органів.
28. Принцип «поділу влади» в організації і діяльності державного апарату.
29. Загальна характеристика законодавчої, виконавчої і судової влади.
30. Система «стримувань і противаг» як умова реалізації поділу влади.
31. Державний контроль. Інститут омбудсмена.
32. Історія ідеї поколінь прав людини.
33. теорія трьох поколінь прав людини. Становлення четвертого покоління прав людини.
34. Основні права людини і громадянина: поняття і ознаки. Співвідношення прав людини і прав громадянина.
35. Система основних прав і свобод людини і громадянина.
36. Система обов'язків людини і громадянина.
37. Система гарантій прав, свобод і обов'язків людини і громадянина.
38. Міжнародні стандарти прав людини. Міжнародні акти про права людини.
39. Міжнародно-правові гарантії прав людини.
40. Поняття і структура громадянського суспільства.
41. Громадські об'єднання і політичні партії, їх взаємодія з державою.
42. Взаємодія держави і комерційних об'єднань.
43. Концепція правової держави. Україна як правова держава.
44. Концепція соціальної держави. Україна як соціальна держава.
45. Концепція демократичної держави. України як демократична держава.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет і методологія теорії держави і права.
2. Функції теорії держави і права.
3. Система юридичних наук і місце в них теорії держави і права.
4. Значення вивчення теорії держави ті права для підготовки юристів вищої кваліфікації.
5. Взаємозв'язок і взаємодія суспільства і держави.
6. Поняття та ознаки права.
7. Поняття та ознаки держави.
8. Право і держава: аспекти співвідношення.
9. Громадянське суспільство і правова держава: поняття і співвідношення.
10. Походження держави. Загальне і особливе в походженні держави.
11. Суб'єктивні права, свободи: поняття і види.
12. Політична система суспільства: поняття, основні функції та елементи.

13. Політична і державна влада.
14. Місце і роль держави в політичній системі України.
15. Сутність та соціальне призначення держави.
16. Внутрішні функції держави: поняття і зміст.
17. Зовнішні функції держави: поняття і зміст.
18. Форми і методи здійснення функцій держави.
19. Роль правоохоронних органів України в здійсненні державних функцій.
20. Поняття форми держави: співвідношення форми держави з її сутністю.
21. Поняття та види форми правління.
22. Поняття та види форм державного устрою.
23. Поняття та види державно-правового режиму, його співвідношення з формою правління і державного устрою.
24. Особливості елементів форм Української держави.
25. Механізм держави як система державних організацій.
26. Поняття державного апарату і його співвідношення з механізмом держави.
27. Принцип розподілу влад і структура державного апарату.
28. Поняття, ознаки органів держави України.
29. Види органів держави.
30. Місце правоохоронних органів в механізмі держави.
31. Питання держави в концепції солідаризму.
32. Доктрина держави загального благоденства.
33. Основні ідеї марксистського вчення про державу.
34. Держава та її роль в суспільстві в концепції плюралістичної демократії.
35. Теорія елітарної демократії: історія та сучасність.
36. Шляхи розвитку сучасної держави в теорії конвергенції.
37. Анархізм і держава.
38. Державна дисципліна та форми її прояву.
39. Поняття правоохоронної діяльності, її основні риси та види.
40. Особливості правоохоронної діяльності.
41. Поняття предмету та методу правового регулювання.
42. Психологічна школа права.
43. Поняття права та його соціальна цінність.
44. Сутність і зміст права.
45. Принципи права та їх характеристика.
46. Функції права.
47. Характеристики спеціально-юридичних функцій права.
48. Основні напрямки діяльності правоохоронних органів по забезпеченню прав і свобод.
49. Поняття системи права.
50. Основні елементи системи права і їх характеристика.
51. Критерії класифікації елементів системи права.
52. Поняття і зміст системи законодавства, її співвідношення з системою права.
53. Система законодавства України.

- 54.Поняття і види систематизації нормативно-правових актів.
- 55.Поняття та ознаки норм права.
- 56.Поняття і види соціальних норм, їх основні властивості.
- 57.Види норм права.
- 58.Структура норм права.
- 59.Зовнішні функції норм права: поняття і критерії.
- 60.Норма права і стаття нормативно-правового акту.
- 61.Співвідношення і взаємодія норм права з іншими соціальними нормами.
- 62.Способи викладання норм права в статтях нормативно-правових актів.
- 63.Правотворчість як стадія правового регулювання.
- 64.Суб'єкти та види правотворчості.
- 65.Принципи правотворчості.
- 66.Стадії правотворчості.
- 67.Поняття і види форм /джерел/ права.
- 68.Нормативно-правовий акт як основна форма /джерело/ права України.
- 69.Види нормативно-правових актів.
- 70.Закон та його види.
71. Види нормативно-правових актів, що регулюють діяльність правоохоронних органів.
- 72.Дія нормативно-правових актів у просторі та по колу осіб.
- 73.Дія нормативно-правових актів у часі.
- 74.Поняття, форми і методи реалізації норм права.
- 75.Реалізація норм права у сфері професійної діяльності юристів.
- 76.Застосування норм права як особлива форма їх реалізації.
- 77.Стадії застосування норм права.
- 78.Способи тлумачення норм права.
- 79.Поняття і види тлумачення норм права.
- 80.Види застосування норм права.
- 81.Офіційне та неофіційне тлумачення норм права.
- 82.Тлумачення норм права за обсягом.
- 83.Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення.
- 84.Соціологічна юриспруденція.
- 85.Юридичний обов'язок: поняття, сутність, види.
- 86.Тлумачення норм права.
- 87.Акти застосування норм права.
- 88.Вимоги правильного застосування норм права.
- 89.Поняття і основні ознаки правовідносин.
- 90.Види правовідносин і критерій їх класифікації.
- 91.Склад правовідносин.
- 92.Зміст правовідносин.
- 93.Поняття і види об'єктів правовідносин.
- 94.Поняття, соціальні та юридичні властивості правовідносин.
- 95.Поняття та види суб'єктів права.
- 96.Поняття та класифікація юридичних фактів.

97. Особливості окремих видів правовідносин.
98. Види правової поведінки.
99. Склад правової поведінки.
100. Правова поведінка: поняття та ознаки.
101. Поняття та ознаки правомірної поведінки.
102. Види правомірної поведінки.
103. Правопорушення: поняття, ознаки та види.
104. Склад правопорушень.
105. Поняття та ознаки юридичної відповідальності.
106. Принципи юридичної відповідальності.
107. Види юридичної відповідальності.
108. Гарантії законності.
109. Поняття та принципи законності.
110. Поняття та співвідношення суспільного порядку і правопорядку.
111. Проблеми зміцнення законності і правопорядку.
112. Поняття і структура правосвідомості.
113. Правова культура: поняття і структура.
114. Професійна правосвідомість юристів.

БІЛЕТИ ДО ЕКЗАМЕНУ

**Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра права та інформаційних відносин**

Освітній ступінь: бакалавр
Усі спеціальності: 081 „Право”
Семестр: II
Навчальна дисципліна: Теорія держави і права

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Поняття і методологія теорії держави і права
2. Поняття та система права
3. Поняття і види форм (джерел) права.

**Затверджено на засіданні кафедри права та інформаційних відносин
Протокол №1 від „07” вересня 2020 року.**

Завідувач кафедри

(підпис)

Ю.І. Лучко

(ПІБ)

Екзаменатор

(підпис)

Л. М. Мозолук-Боднар

(посада, ПІБ)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до заліку
9. Питання до екзамену.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей студентів з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для студентів із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Абсентеїзм - нез'явлення виборців на виборчі дільниці для здійснення акту голосування.

Активне виборче право - право громадян обирати склад виборних органів державної влади та місцевого самоврядування.

Антидемократичний державний (політичний) режим - державний режим, за якого суттєво ускладнюються можливості реалізації прав і свобод громадян, а реальна влада зосереджується в руках неконтрольованої народом групи осіб або в руках однієї особи.

Безпосередня демократія - сукупність форм організації державної

влади, за якої основні рішення щодо управління справами суспільства й держави схвалюються безпосередньо всіма громадянами на референдумах, зборах тощо.

Вибори - процес, унаслідок якого певна сукупність людей через голосування формує склад державного органу чи органу місцевого самоврядування.

Вибірчі цензи - сукупність умов, відповідність яким є підставою для допуску громадян до участі у виборах.

Внутрішні функції держави - державні функції, що здійснюються в межах даної держави і в яких виявляється її внутрішня політика.

Гарантії прав та обов'язків - засоби та умови, які забезпечують цілковите й неухильне здійснення суб'єктивних прав та юридичних обов'язків суб'єктів.

Громадянин - особа, яка перебуває у сталих юридичних зв'язках із конкретною державою, що знаходить вираження саме в наявності відповідного громадянства.

Громадянство - необмежений у просторі й часі правовий зв'язок особи з конкретною державою, який зумовлює поширення на особу всіх конституційних прав та обов'язків.

Громадянське суспільство - суспільство, в якому держава гарантує індивідам надійний захист усіх прав і свобод людини, зокрема рівні можливості щодо підприємництва, участі в політичній та інших сферах життєдіяльності суспільства.

Деліктоздатність - закріплена в законі здатність суб'єкта нести юридичну відповідальність за вчинене правопорушення.

Демократична держава - держава, що базується на визнанні та втіленні в суспільну практику таких принципів конституційного устрою, як народовладдя, політичний плюралізм, свобода й рівність громадян, реальність і невід'ємність прав людини тощо.

Демократичний державний (політичний) режим - державний режим, за якого реально забезпечується здійснення широкого кола прав і свобод громадян, які мають реальні можливості впливати на формування та діяльність державних органів.

Держава - особлива політико-територіальна організація, що має суверенітет, спеціальний апарат управління і примусу та здатна надавати своїм приписам загальнообов'язкової сили для всього населення країни.

Державний апарат - система органів держави, які виконують управлінські функції.

Державний (політичний) режим - сукупність форм і методів здійснення державної влади.

Державний суверенітет - повновладдя й незалежність держави, що полягають у її праві на власний розсуд вирішувати свої внутрішні й зовнішні питання без втручання в них будь-якої іншої держави.

Державні органи - державні організації, наділені державно-владними

повноваженнями й покликані здійснювати від імені держави управлінські функції в суспільстві.

Державні підприємства - державні організації, які здійснюють функції держави у виробничій сфері, безпосередньо забезпечують виробництво матеріальних благ.

Державні символи - встановлені Конституцією або спеціальними законами особливі розпізнавальні знаки даної держави, в яких уособлюється її суверенітет, а в деяких випадках - і певний історичний або ідеологічний зміст.

Державні установи - державні організації, які здійснюють функції держави, пов'язані зі створенням нематеріальних благ.

Закон - акт законодавчого органу влади (парламенту), який має вищу юридичну силу щодо інших нормативно-правових актів.

Законність - правовий режим точного й неухильного здійснення законів та інших нормативних актів у всіх сферах державного й суспільного життя.

Злочин - суспільне небезпечне, протиправне, винне й карне діяння, яке завдає чи може завдати суттєвої шкоди певним суспільним відносинам, що охороняються кримінальним законом.

Зовнішні функції держави - державні функції, що здійснюються в процесі спілкування держави з іншими державами та міжнародними організаціями і в яких виявляється зовнішня політика.

Імпічмент - усунення Президента з поста на основі прийнятого парламентом за спеціальною процедурою рішення про його обвинувачення в учиненні державної зради або іншого злочину.

Конституційні принципи правового статусу особи - відображені в Конституції головні ідеї, покладені в основу вмісту й умов реалізації прав та обов'язків людини в державі.

Конституціоналізм - 1) політична система, що спирається на конституцію, конституційні методи управління; 2) науковий напрям, у межах якого досліджуються конституційні проблеми.

Конституція - основний закон держави, в якому регламентуються найважливіші відносини у сферах державного устрою, організації та функціонування органів держави, правового статусу особи.

Конфедерація - форма державного устрою, за якої держави створюють об'єднані органи для досягнення конкретних цілей (наприклад, військові) за збереження в інших питаннях цілковитої самостійності.

Механізм держави - система державних організацій, які забезпечують реалізацію функцій держави.

Місцеве самоврядування - право певної територіальної громади (мешканців села, кількох сіл, селища або міста) самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції й законів України.

Монархія - форма державного правління, за якої вища державна влада зосереджується (повністю або частково) в руках однієї особи - монарха й передається як спадщина представникам правлячої династії.

Напівпрезидентська (змішана) республіка - форма республіканського

правління, за якої президент обирається народом, але парламентові надаються певні повноваження щодо контролю за діяльністю президента під час формування уряду та здійснення виконавчої влади.

Народ - населення певної країни.

Народний суверенітет - повновладдя народу, здійснення ним своєї невід'ємної та неподільної влади самостійно й незалежно від будь-яких інших соціальних сил.

Народність - спільність людей, які проживають на одній території, поєднані спільною мовою, особливостями психічного складу, культури і способу життя та іншими загальними цінностями, що закріплені у звичаях, традиціях та інших соціальних нормах.

Населення - сукупність людей, що проживають на певній території, здійснюють свою життєдіяльність у межах адміністративної чи політичної одиниці.

Національна безпека - стан захищеності життєво важливих інтересів особи, держави й суспільства від наявних і можливих загроз у всіх сферах суспільних відносин.

Національний суверенітет - повновладдя нації у вирішенні всіх питань свого національного життя аж до реальної можливості створення самостійної національної держави.

Нація - спільність людей, які проживають на одній території, зв'язані загальними економічними відносинами, спільною мовою, культурою, одним законодавством, національними інтересами, митними кордонами та іншими ознаками.

Необмежена (абсолютна) монархія - монархія, в якій влада монарха ніким і нічим не обмежується, тобто в країні немає ні органів, ні законів, що могли б певною мірою змінити чи знехтувати волю монарха.

Норма права - формально визначене, сформульоване чи санкціоноване державою загальнообов'язкове правило поведінки загального характеру, реалізація якого забезпечується державним примусом.

Нормативно-правовий акт - офіційний письмовий документ компетентного державного органу, в якому закріплюються правила поведінки загального характеру, що забезпечуються державним примусом.

Обов'язок (юридичний) - передбачені правом міра й вид необхідної поведінки суб'єкта.

Особа - людина як суб'єкт, що має індивідуальні інтелектуальні та інші ознаки й усвідомлює себе членом спільності таких же суб'єктів.

Парламентарна (конституційна) монархія - монархія, в якій влада монарха в усіх сферах здійснення державної влади суттєво обмежується; йому надаються лише формальний статус глави держави й виключно представницькі повноваження.

Пасивне виборче право - право громадян бути обраними до складу виборних органів державної влади та місцевого самоврядування.

Первісний лад - суспільно-економічна формація, певний тип суспільства,

що характеризується колективною формою об'єднання людей, які спільно виробляли примітивні знаряддя праці, засоби до існування, де панували колективна власність і суспільна влада. Розглядають родову (група людей, первісне стадо) і родові спільності людей.

Підзаконний акт - акт компетентного державного органу, що видається на підставі й на виконання законів.

Поділ влади - модель побудови державного апарату, згідно з якою влада в державі має поділитися між законодавчими, виконавчими та судовими органами. При цьому кожна з влад повинна бути незалежною від інших і водночас їм підконтрольною, що має на меті виключення можливості концентрації влади в руках одного органу.

Право - система загальнообов'язкових правил поведінки, що встановлені чи санкціоновані державою і забезпечуються її примусом.

Правова держава - держава, в якій панує право, де діяльність усіх її органів і посадових осіб здійснюється на основі та в межах, визначених правом, де не тільки особа відповідальна за свої дії перед державою, а й держава несе реальну відповідальність перед особою за результати своєї діяльності.

Правова поведінка - передбачена нормами права соціальне значуща поведінка індивідуальних чи колективних суб'єктів, що контролюється їхніми свідомістю і волею.

Правовий статус особи - сукупність закріплених у законодавстві прав, свобод, обов'язків громадян і гарантій їх здійснення.

Правовідносини - специфічні суспільні відносини, учасники яких виступають як носії прав та обов'язків, установлених нормами права.

Правоздатність - передбачена нормами права здатність суб'єкта мати суб'єктивні права та юридичні обов'язки.

Правомірна поведінка - суспільне необхідна, бажана й допустима, під кутом зору інтересів громадянського суспільства, поведінка індивідуальних і колективних суб'єктів, що полягає у здійсненні норм права, гарантується та охороняється державою.

Правопорушення - суспільне небезпечне, шкідливе, протиправне, винне діяння деліктоздатної особи, за яке може бути накладене покарання чи стягнення.

Правопорядок - відповідність суспільних відносин приписам норм права.

Правосуб'єктність - здатність бути суб'єктом права (учасником правовідносин).

Представницька демократія - сукупність форм організації державної влади, за якої певні важливі рішення щодо управління справами суспільства й держави виносяться виборними установами (парламентами, муніципалітетами тощо).

Президентська республіка - республіка, в якій повноваження глави держави, а в деяких випадках і глави уряду, належать президентові, який обирається непарламентським способом (громадянами держави) і формує

уряд, що не несе відповідальності перед парламентом.

Проступок - діяння, що порушує приписи норм права, але не сягає рівня суспільної небезпеки, притаманного злочинам.

Республіка - форма державного правління, за якої вищі державні органи обираються населенням або формуються загальнонаціональним представницьким органом влади.

Референдум - голосування населення всієї держави (загальнодержавний референдум) або його певної частини (місцевий референдум) із метою вирішення найважливіших питань суспільного життя.

Система права - внутрішня організація права, що полягає в єдності й погодженості правових приписів певної держави.

Соціальна держава - держава, зорієнтована на здійснення широкої та ефективної соціальної політики, яка має втілюватись у реальності прав людини й громадянина, в існування доступних та ефективних систем освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, у підтримку малозабезпечених прошарків населення тощо.

Соціальні норми - правила, які регулюють поведінку людей у суспільстві.

Суб'єктивне право (право громадянина) - передбачена певною нормою права можливість суб'єкта поводитися певним чином.

Суспільна влада - управління справами первинної спільності (роду, фратрії, племені), що здійснювалося всіма дорослими членами на загальних зборах, радах старійшин. Повсякденне керівництво покладалося на старійшин, військових вождів, ведучих на полюванні.

Суспільний порядок - порядок у суспільстві, який відповідає вимогам усього комплексу соціальних норм.

Суспільство - форма життєдіяльності людей, що склалась історично й відокремилась від навколишньої природи.

Унітарна держава - єдина централізована держава, що не має у своєму складі державних утворень і територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці (області, райони тощо).

Федерація - держава, до складу якої входять кілька державних утворень (суб'єктів федерації).

Форма держави - комплексне поняття, яке характеризує державу щодо форми правління, форми державного устрою та державного режиму.

Форма державного правління - порядок організації вищих державних органів, що визначає їхню структуру, компетенцію та взаємодію.

Форма державного устрою - порядок територіального поділу держави, взаємовідносин її складників між собою й державою в цілому та відповідної організації державних органів.

Функції держави - основні напрями діяльності держави, в яких втілюються її сутність і соціальне призначення.

Юридичні (спеціальні) гарантії - правові засоби (юридичні норми та інститути), покликані забезпечувати реальність прав та обов'язків особи.

Юридичні факти - конкретні життєві обставини, з якими норми права пов'язують настання юридичних наслідків у вигляді виникнення, зміни чи припинення правових відносин.

7.3 Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України (від 28 червня 1996 р.). – К., 1996. – 47 с. // <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
3. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>
4. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004

Підручники, посібники, словники:

1. Актуальні проблеми теорії держави та права. У 2 ч. Ч. 1 : Актуальні проблеми теорії держави : навч. посіб. / [С.М. Тимченко, С.К. Бостан, С.М. Легуша та ін.]. 2-ге вид., стер. Київ : КНТ, 2008. 288 с.
2. Загальна теорія держави і права / [М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін.; за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина]. Харків: Право, 2002. 432 с.
3. Загальна теорія права: підручник / [М.І. Козюбри]. К.: Ваїте, 2015. 392 с
4. Качур В.О. Теорія держави і права. Частина 1. Навчальний посібник. К. : НУБіП України, 2010. 138 с.
5. Качур В.О. Теорія держави і права : навчальний посібник / [В.О. Качур]. К. : Видавництво «ЦП «Компринт», 2014. 328 с.
6. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія держави та права. Підручник. К.: Кондор, 2006. 477с.
7. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Тести. Київ:Юрінком Інтер, 2019.584 с.
8. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права: модульний курс. Навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2010. 264 с.
9. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). К.: Атіка, 2007. 412 с.
10. Мала енциклопедія теорії держави та права / [С.Б. Бобровник, О.Г. Варич, Т.О. Дідич та ін. ; за ред. проф. Ю.Л. Бошицького]. Київ : Кондор, 2012. 368 с.

11. Машко А. Проблеми теорії держави та права. Основи : курс лекцій. Київ : Четверта хвиля, 2008. 464 с.
12. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. К.: Аттіка, 2004. 189 с.
13. Рабінович П.М. Методологія правознавства: проблеми плюралізації. Вісник Академії правових наук України. 1995. № 3. С. 81–88.
14. Рабінович П. Феномен праворозуміння: гносеологічна характеристика. Вісник Академії правових наук України. 2007. № 3 (50). С. 11–22.
15. Селецький С.І. Теорія держави і права. Навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2012. 246 с.
16. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. Харків: Консум, 2012. 526 с.
17. Татарчук В.І. Теорія держави і права. Навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2012. 184 с.
18. Теорія держави і права: Навч. посіб. / За заг. ред. С.Л.Лисенкова, В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 368с.
19. Теорія держави та права : підручник / [Є.О. Гіда, Є.В. Білозьоров, А.М. Завальний та ін. ; за заг. ред. Є.О. Гіди]. Київ : Ліпкан О.С., 2011. 576 с.
20. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є.В. Білозьоров та ін. ; за заг. ред. С.Д. Гусарєва, О.Д. Тихомирова]. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
21. Теорія держави і права : навч. посіб. / [С.К. Бостан та ін.]. Київ : Академія, 2013. 348 с.
22. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / [О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський та ін. ; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко]. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
23. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
24. Теорія держави і права підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін. Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2018. 416с.
25. Тлумачний словник з теорії держави і права / [Авт.упоряд. К. Г. Волинка]. К.: Магістр – ХХІ сторіччя, 2006. 112 с.
26. Тлумачний словник-мінімум з юридичної термінології (англо-український): Legal Terminology Explanatory Thesaurus (English-Ukrainian): словник / [О.В. Пушкіна, О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова, Н.В. Никоненко, П.В. Бредбієр]. Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. 96 с.

7.4. Інформаційні ресурси

1. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету міністрів України.
4. <http://vkksu.gov.ua/> – Офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
5. <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/sites.htm> – перелік серверів державних органів на сайті Верховної Ради України.
6. <http://www.scourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховного Суду України.
7. <http://www.minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.
8. <http://www.constcourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Конституційного Суду України.
9. <http://www.cvk.ukrpack.net/> – Офіційний сайт Центральної виборчої комісії.
10. <http://reyestr.court.gov.ua> – Офіційний сайт єдиного державного реєстру судових рішень України".
11. <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm> – Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія.
12. www.library.univ.kiev.ua – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.
13. <http://www.lib.msu.su/> – Наукова бібліотека Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова.
14. <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib> – Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».
15. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
16. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції.;
17. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна Парламентська бібліотека України.
18. <http://www.ddb.de/> – Німецькі бібліотеки.
19. <http://www.rsl.ru/> – Російська державна бібліотека.
20. <http://www.nlr.ru:8101/> – Російська національна бібліотека.
21. <http://www.lawbook.by.ru/> – Сайт «Бібліотека юриста».
22. <http://www.ulf.com.ua/> – Українська правнича фундація.
23. <http://www.ecle.gov.ua/> – Центр європейського і порівняльного права.
24. <http://www.ulde.kiev.ua/news.php> – Центр розвитку українського законодавства.
25. <http://www.law.yale.edu/library/> – Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	Аудиторія навчального закладу	-
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	приміщення комп'ютерного класу №28